

Cik Trebnje

Predmet: slovenščina, 8. razred – učenje na daljavo

Datum: torek, 26. 5. 2020

Ime in priimek udeleženca/udeleženke izobraževanja:

Pripravila: Zlata Kastelic, prof.

Preberite tekst o Prešernu in odgovorite na vprašanja; rešite tudi naloge, ki se povezujejo z njegovo pesmijo.

Dr. France Prešeren

Danes velja France Prešeren za enega največjih slovenskih pesnikov in slovenskih simbolov, njegovo sedmo kitico Zdravljice smo vzeli za himno, na bankovcu za 1000 slovenskih tolarjev je bila njegova podoba, danes ga na kovancu za 2 eura nosimo v denarnicah.

France Prešeren se je rodil 3. decembra 1800 v Vrbi na Gorenjskem kot tretji otrok in prvi sin Šimnu Prešernu (1762-1837) in materi Mini (1774-1842), rojeni Svetina. Pri hiši se je po domače reklo "Pr' Ribč", kjer je mali France skupaj s sestrami in bratoma preživel otroška leta.

Osnovno šolo je obiskoval v Ribnici, kjer je živel pri stricu Jožefu, ki je bil duhovnik. Zapisan je v Zlato knjigo kot odličen učenec. V ljubljanske šole je prišel leta 1813.

V šolskem letu 1821/22 je že študiral na Dunaju, najprej tretji letnik filozofije, nato se je odločil za študij prava, čeprav so doma želeli, da bi študiral teologijo.

Leta 1826 je končal študij prava, 27. marca 1828 pa je dokončal z odličnim uspehom vse izpite in promoviral za doktorja prava. Med študijem je v šolskem letu 1822/23 imel Prešeren tudi Knafljevo štipendijo.

V času bivanja na Dunaju je France Prešeren že pisal pesmi – ohranjene so Povodni mož in nekaj drugih.

Po vrnitvi z Dunaja jeseni leta 1828 se je Prešeren zaposlil kot pripravnik pri dr. Leopoldu Baumgartnu (1794-1843).

Od 1834 pa vse do odhoda v Kranj je delal v odvetniški pisarni prijatelja dr. Blaža Crobatha (1799-1848). Pri njem je spoznal Ano Jelovškovo (1823-1875), poznejšo mater svojih treh otrok: Rezike (1839-1840), Ernestine (1842-1917) in Franceta (1845-1855). Prav njej je posvetil pesem Nezakonska mati.

Že na Dunaju je prijateljeval z Matijem Čopom (1797-1835), rojakom iz Žirovnice. To znanstvo se je v Ljubljani še poglobilo in je Prešerna dokončno prepričalo, da je začel resneje razmišljati o pesniškem ustvarjanju.

Leta 1833 je v trnovski cerkvi spoznal Julijo Primic (1816-1864), ki je močno zaznamovala njegovo nadaljnjo pesniško ustvarjalnost in delno tudi njegovo življenje. Njej je posvetil številne pesmi, med njimi so Sonetni venec.

Najtežji in za Prešerna najbolj boleč udarec je bila smrt prijatelja Matije Čopa, ki je utonil 6. julija 1835 v valovih Save pri Tomačevem. Nastala je pesem Krst pri Savici. Umrli je tudi prijatelj Andrej Smole.

Zdravljica je nastala okoli martinovega leta 1844. Prvič je bila objavljena šele 26. aprila 1848 v Kmetijskih in rokodelskih novicah. Zaradi stroge cenzure, ki je črtala dve kitici, je pesnik v Poezijah ni hotel objaviti. Ob ustanovitvi samostojne Slovenije leta 1991 je njena sedma kitica Žive naj vsi narodi postala državna himna.

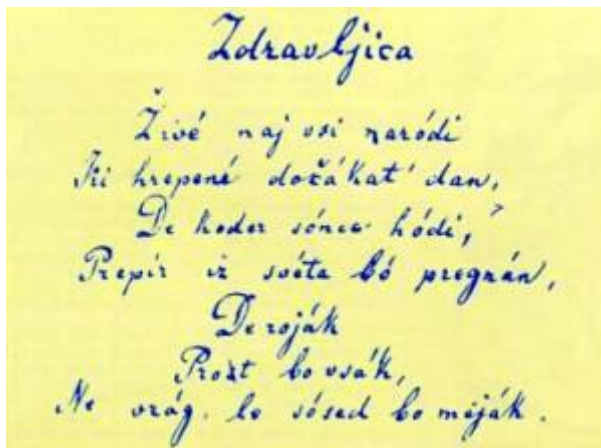
22. julija 1846 je bil na Dunaju podpisan dvorni dekret o imenovanju dr. Franceta Prešerna za samostojnega odvetnika v Kranju. Na novo službeno mesto je prišel jeseni, skupaj s sestro Katro in pisarjem Andrejem Rudolfom.

Jeseni 1848 se mu je bolezen poslabšala, proti koncu leta je že obležal. Zdravil ga je kranjski zdravnik Tomaž Pirc (1813-1880). Prešeren je umrl 8. februarja 1849. Pokopali so ga dva dni pozneje ob 10. uri na staro kranjsko pokopališče, današnji

Prešernov gaj. Prvotno je bil pesnikov grob desno od vhoda ob zidu, leta 1852 pa so ga prekopali in mu postavili nagrobnik, ki je eden najlepših prostostoječih nagrobnih spomenikov srede 19. stoletja na Slovenskem. V sredini gaja stoji bronasto poprsje našega poeta, ki ga je leta 1969 napravil akad. kipar Lojze Dolinar (1893-1970).

Že leta 1947 so začeli podeljevati Prešernove nagrade kot najvišje državno priznanje na področju kulture.

- Kje se je rodil? Kdaj? _____
  - Razložite »zapisan v zlato knjigo«. _____
  - Kaj je študiral? _____
  - Njegov poklic. _____
  - Njegova največja ljubezen je _____
  - Napisal je tudi Zdravljico: kaj pomeni 7. kitica za Slovenijo?
-

SLOVENSKA NARODNA HIMNA
France Prešeren: Zdravljica (7 kitica)

*Živé naj vsi naródi,
ki hrepené dočakat' dan,
da, koder sonce hodi,
prepir iz svéta bo pregnan,
da rojak prost bo vsak,
ne vrag, le sosed bo mejak!*